

datum: 27 maart 2026

Inkomstenberekening leefloon bij samenwonen

1. Wijzigingen

Artikel 34 van het Koninklijk Besluit 11 juli 2002 algemeen reglement maatschappelijke integratie wijzigt. Dit artikel wijzigt de inkomstenberekening bij een aanvraag leefloon als de cliënt samenwoont.

Waar de verschillen zitten, zie je in dit schema.

Bestaand artikel (voor 1 maart 2026)	Nieuw artikel (vanaf 1 maart 2026)
<p>Wat?</p> <p>De mogelijkheid om rekening te houden met inkomsten van personen waarmee de cliënt samenwoont</p>	<p>Wat?</p> <p>De verplichting om rekening te houden met de inkomsten van personen waarmee de cliënt samenwoont</p>
<p>Inkomsten van ...?</p> <p>Ascendenten en descendenten in de eerste graad die onder hetzelfde dak wonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ouders van de cliënt • meerderjarige kinderen van de cliënt 	<p>Inkomsten van...?</p> <p>Onderhoudsplichtigen (via huwelijk of wettelijke afstamming conform het Burgerlijk Wetboek) die onder hetzelfde dak wonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ouders/adoptie-ouders van de cliënt • meerderjarige kinderen/adoptiekinderen van de cliënt • grootouders van de cliënt • kleinkinderen van de cliënt • schoonouders van de gehuwde cliënt • gehuwde schoonkinderen van de cliënt
<p>Welke inkomsten?</p> <p>Inkomsten boven het bedrag van een leefloon categorie samenwonende</p>	<p>Welke inkomsten?</p> <p>Inkomsten boven het bedrag van een leefloon categorie samenwonende</p>

<p>Berekeningswijze</p> <p>De inkomsten van de persoon waarmee de aanvrager samenwoont worden in aanmerking genomen volgens de berekeningsregels die van toepassing zijn op de inkomsten van de aanvrager</p> <p>De gezinsbijslag die de samenwonende als bijslagtrekkende ontvangt voor de aanvrager is vrijgesteld bij de inkomstenberekening.</p> <p>Een voordeel in nature is hier niet van toepassing</p>	<p>Berekeningswijze</p> <p>De inkomsten van de persoon waarmee de aanvrager samenwoont worden in aanmerking genomen volgens de berekeningsregels die van toepassing zijn op de inkomsten van de aanvrager</p> <p>De gezinsbijslag die de samenwonende als bijslagtrekkende ontvangt voor de aanvrager zijn niet vrijgesteld. Je houdt rekening met een forfaitair bedrag van 240 euro of met het exacte bedrag indien dit lager ligt.</p> <p>Een voordeel in nature is hier niet van toepassing</p>
<p>Billijkheid</p> <p>Wanneer het OCMW niet of gedeeltelijk rekening houdt met de inkomsten van de samenwonende, motiveert het de billijkheidsredenen met vermelding van de berekeningswijze.</p>	<p>Billijkheid</p> <p>Het OCMW kan in alle autonomie besluiten dat er billijkheidsredenen zijn om niet volledig rekening te houden met inkomsten van de samenwonende. Wanneer het OCMW geen of slechts gedeeltelijk rekening houdt met die inkomsten, vermeldt het de billijkheidsredenen en de berekeningswijze.</p>

2. Inwerkingtreding

Vanaf 1 maart is de nieuwe berekening van toepassing op:

- Alle dossiers die zijn **geopend** tussen 17 januari en 28 februari 2026
- Alle nieuwe dossiers

De inkomstenberekening voor de dossiers die **geopend** zijn tussen 17 januari en 28 februari moet dus op 2 verschillende manieren gebeuren:

- 17/1-28/2: oude berekening
- 1/3 -...: nieuwe berekening

De OCMW's beschikken over een beslistermijn van 30 dagen, waardoor zij voor aanvragen ingediend tussen 1 en 28 februari in éénzelfde BCSD kunnen beslissen over zowel de periode vóór als na 1 maart 2026. Dit vermijdt dubbele behandelingen en bijkomende administratieve lasten. Deze argumentatie zal ook meer uitgebreid worden opgenomen in de FAQ van de POD-mi.

Voor alle **bestaande** dossiers tot en met 16 januari 2026 is de nieuwe berekening van toepassing bij een herziening vanaf 1 maart

- Nieuwe elementen vóór 1 maart? oude berekening
- Nieuwe elementen vanaf 1 maart? nieuwe berekening

3. Juridisch kader

Zie de [omzendbrief van 16 januari 2026](#)

Bestaand artikel	Nieuw artikel
<p>§ 1. In geval de aanvrager gehuwd is en onder hetzelfde dak woont, of een feitelijk gezin vormt, met een persoon die geen aanspraak maakt op het genot van de wet, moet het gedeelte van de bestaansmiddelen van die persoon in aanmerking genomen worden, dat het bedrag overschrijdt van het leefloon bepaald voor de categorie van begunstigten bedoeld bij artikel 14, § 1, 1°, van de wet.</p> <p>Twee personen die als koppel samenleven vormen een feitelijk gezin.</p>	<p>§ 1. In geval de aanvrager gehuwd is en onder hetzelfde dak woont, of een feitelijk gezin vormt, met een persoon die geen aanspraak maakt op het genot van de wet, moet het gedeelte van de bestaansmiddelen van die persoon in aanmerking genomen worden, dat het bedrag overschrijdt van het leefloon bepaald voor de categorie van begunstigten bedoeld bij artikel 14, § 1, 1°, van de wet.</p> <p>Twee personen die als koppel samenleven vormen een feitelijk gezin.</p>
<p>§ 2. In geval de aanvrager samenwoont met één of meer meerderjarige ascendenten en/of descendente van de eerste graad, kan het gedeelte van de bestaansmiddelen van ieder van die personen dat het bij artikel 14, § 1, 1°, van de wet bepaalde bedrag te boven gaat, geheel of gedeeltelijk in aanmerking genomen worden; bij de toepassing van deze bepaling moet aan de aanvrager en zijn meerderjarige ascendenten en/of descendente van de eerste graad fictief het bij artikel 14, § 1, 1°, van de wet bepaalde bedrag toegekend worden.</p>	<p>§ 2. In geval de aanvrager samenwoont met één of meerdere van zijn meerderjarige onderhoudsplichtigen in de zin van het Burgerlijk Wetboek, moet het deel van de bestaansmiddelen van elk van deze personen dat het bij artikel 14, § 1, 1°, van de wet bepaalde bedrag te boven gaat, in aanmerking genomen worden behalve in het geval van billijkheidsredenen. Indien het centrum omwille van billijkheidsredenen beslist om ervan af te zien volledig rekening houden met de bestaansmiddelen van de beoogde samenwonende, geeft het de concrete feiten en redenen aan waarop deze afwijking gebaseerd is, evenals de</p>

<p>§ 3. In de andere gevallen van samenwonen met personen die geen aanspraak maken op het genot van de wet worden de bestaansmiddelen van die personen niet in aanmerking genomen.</p> <p>§ 4. Indien de aanvrager gerechtigd is op een leefloon bedoeld in artikel 14, § 1, eerste lid, 3°, van de wet worden alle bestaansmiddelen van de echtgenoot of levenspartner in aanmerking genomen. Deze inkomsten worden berekend overeenkomstig de bepalingen van titel II, hoofdstuk II van de wet.</p>	<p>berekeningsmethode. Het bij artikel 14, § 1, 1°, van de wet bepaalde bedrag moet fictief worden toegekend aan de aanvrager en aan zijn meerderjarige onderhoudsplichtigen in de zin van het Burgerlijk Wetboek.</p> <p>Deze bestaansmiddelen worden berekend overeenkomstig de bepalingen van titel II, hoofdstuk II van de wet. In afwijking van artikel 22, § 1, b), van dit besluit wordt echter rekening gehouden met de gezinsbijslagen waarvoor de in lid 1 bedoelde samenwonende persoon de hoedanigheid van bijslagtrekkende heeft ten voordele van de aanvrager krachtens de Belgische of een buitenlandse sociale wetgeving, behoudens voor de aanvrager met een erkende ondersteuningsbehoefte die recht geeft op een bijkomende toeslag krachtens de gezinsbijslagregeling, waarvoor deze gezinsbijslagen vrijgesteld blijven bij de berekening van de bestaansmiddelen.</p> <p>§ 3. In de andere gevallen van samenwonen met personen die geen aanspraak maken op het genot van de wet worden de bestaansmiddelen van die personen niet in aanmerking genomen.</p> <p>§ 4. Indien de aanvrager gerechtigd is op een leefloon bedoeld in artikel 14, § 1, eerste lid, 3°, van de wet worden alle bestaansmiddelen van de echtgenoot of levenspartner in aanmerking genomen. Deze inkomsten worden berekend overeenkomstig de bepalingen van titel II, hoofdstuk II van de wet.</p>
---	---

4. Billijkheidsredenen

Deze nieuwe inkomstenberekening bij samenwonen kan impact hebben op de toegekende bedragen leefloon. Er zijn nl. **meer mensen** van wie de inkomsten in rekening worden gebracht. Daarnaast neemt men ook **meer inkomsten** mee in de

berekening. Bij eenoudergezinnen met minderjarige en meerderjarige kinderen heeft deze nieuwe berekening o.a. impact op het uitgekeerde leefloon.

4.1. Discretionaire ruimte

Een maatschappelijk werker kan gebruik maken van zijn discretionaire ruimte om op maat van de cliënt, daar waar nodig, af te wijken. Dit kan op voorwaarde dat de billijkheidsredenen voldoende gemotiveerd zijn in het sociaal verslag. De concrete beoordeling van de noden van de cliënt ligt bij de maatschappelijk werker.

4.2. Onderzoek bestaansmiddelen

Belangrijk hierbij is dat er eerst een onderzoek van de bestaansmiddelen gebeurt om daarna de billijkheidsredenen te motiveren. Je kan niet standaard een bepaalde inkomst bij een bepaalde categorie van leefloombegunstigden vrijstellen. Je kan bv. niet beslissen om bij alle studenten geen rekening te houden met het groeipakket. Je kan wel per individueel geval, op basis van de concrete situatie motiveren waarom je afwijkt van de wettelijk bepaalde standaardberekening.

4.3. Geen standaardmotivering

Een OCMW kan geen standaardmotivering opmaken. Belangrijk is dat de concrete elementen die deel uitmaken van je motivatie om billijkheidsredenen toe te passen in je sociaal verslag opgenomen zijn.

4.4. Kaders/richtlijnen

Als OCMW kan je wel kaders/richtlijnen meegeven aan je maatschappelijk werkers om aan te geven wanneer en hoe je billijkheidsredenen kan toepassen. In deze kaders richtlijnen kan je elementen opnemen die mee kunnen spelen bij het toekennen van billijkheidsredenen.

Bvb.

- totale inkomsten lager dan aanvullend steunbarema
- hoge medische kosten
- verplichting om op kot te gaan voor bepaalde studies
- psychische problemen
- kwetsbare situaties
-

Deze elementen zorgen mee voor de opbouw van de motivatie in je sociaal verslag. Een afwijking van deze kaders moet altijd mogelijk blijven.

5. Afstammingsband bepalen

Volgens de POD kan het sociaal onderzoek dat de afstammingsband vaststelt gebaseerd zijn op verklaringen van personen en andere bewijsstukken. Indien betrokkenen zelf de band bevestigen en/of uit het sociaal onderzoek blijkt dat er wel degelijk een band

bestaat, pas je de berekeningsregel toe zoals bepaald in artikel 34, § 2, van het KB van 11/7/02. Het is dus niet verplicht dat het rijksregister specifiek de afstamming vermeldt.

Kritische bedenking: Artikel 34 verwijst naar de onderhoudsplicht die in het Burgerlijk Wetboek is opgenomen. Als er geen wettelijke afstammingsband is vastgesteld, is er geen onderhoudsplicht op basis van het Burgerlijk Wetboek. Kan je bij het ontbreken van een wettelijke afstammingsband dan de bestaansmiddelen van deze onderhoudsplichtigen in rekening brengen?

Wat als de betrokkene verklaart dat er geen afstammingsband is en deze ook niet in het Rijksregister is terug te vinden? Kan je dan op basis van andere bewijsstukken deze band toch toekennen? Bijvoorbeeld door te verwijzen naar de procedure gezinshereniging?

Afwachten hoe de arbeidsrechtbanken de formulering met de verwijzing naar onderhoudsplichtigen zoals in het BW zal interpreteren.

6. Informatie uit het Rijksregister

Je kan het Rijksregister gebruiken om een zicht te krijgen op de (familie)band van de leefloonaanvrager met de samenwonenden.

Als je het rijksregister gebruikt kan je kijken naar verschillende IT's (110, 140, 141). Vooral IT 141 kan nuttig zijn. In IT 141 wordt iemands positie in het huishouden ten opzichte van de referentiepersoon aangegeven door een code, incl. de band met de referentiepersoon. Concreet kan het gaan over:

- 01 referentiepersoon van een eenpersoonshuishouden;*
- 02 echtgenoot, echtgenote;*
- 03 zoon, dochter;*
- 04 schoonzoon, schoondochter;*
- 05 kleindochter/kleinzoon;*
- 06 vader, moeder;*
- 07 schoonvader, schoonmoeder;*
- 08 grootvader, grootmoeder;*
- 09 broer, zus;*
- 10 zwager, schoonzus;*
- 11 andere, verwant;*
- 12 andere, geen familie;*
- 13 schoonzoon, schoondochter;*
- 14 achterkleindochter/achterkleinzoon;*
- 15 oom, tante;*
- 16 neef, nicht;*
- 17 neef, nicht;*
- 20 gemeenschap, tehuis;*

